


Főoldal > ... > Családi Ügyek, Öröklés > Szülői Felelősség – Gyermek Feletti Felügyelet, Kapcsolattartási Jog Bulgaria

Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog

Tartalomszolgáltató:



European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Bulgária

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

A bolgár jogrendben a szülői felelősségre és felügyeletre használt jogi szakkifejezések a „szülői jogok és kötelezettségek”, valamint a „szülői jogok gyakorlása”. Ebbe a fogalomba beletartoznak mindazok a jogok és kötelezettségek, amelyekkel a szülő a nagykorúságát be nem töltött gyermekkel kapcsolatban rendelkezik.

A bolgár jog különbséget tesz a 14 év alatti kiskorúak és a 14-18 év közötti kiskorúak között. A szülői jogok gyakorlása a gyermekek mindkét korcsoportjára kiterjed.

Örökbefogadás esetén egyrészt az örökbefogadottra és annak lemenőire, másrészt az örökbefogadóra és annak hozzátartozóira vonatkozó jogok és kötelezettségek ugyanazok, mint a vér szerinti rokonok esetében, viszont az örökbefogadott és annak lemenői, valamint az ő vér szerinti rokonaik közötti jogok és kötelezettségek megszűnnek.

A házasság felbontását kimondó ítéletben a bíróság a szülői jogok gyakorlásáról, a személyes kapcsolatokról, a házasságból született gyermekek tartásáról és a családi otthon használatáról is köteles rendelkezni, figyelemmel arra, mi szolgálja legjobban a gyermek érdekét.

A bíróság dönt arról, melyik szülőnek ítéli a szülői jogokat, és intézkedéseket rendel el e jogok gyakorlásával, a gyermekek és a szülők közötti személyes kapcsolatokkal és a gyermekek tartásával kapcsolatban. Annak eldöntése során, melyik szülő gyakorolja a szülői jogokat, a bíróság minden körülményt értékel, figyelemmel arra, mi szolgálja legjobban a gyermek érdekeit, valamint meghallgatja a szülőket és a gyermekeket, ha azok már betöltötték a 10. életévüket.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

Főszabály szerint a szülői jogokat mindkét szülő egyetemlegesen gyakorolja.

A jog kifejezett rendelkezéseket tartalmaz arra nézve, hogy a nagyszülőket megilleti a gyermekkel való kapcsolattartás joga.

A kiskorú gyermekek kötelesek a szüleikkel együtt élni, hacsak fontos okok nem indokolják az ettől való eltérést. E kötelezettség be nem tartása esetén a bíróság a szülők kérelmére és a 10. életévét betöltött gyermek meghallgatását követően elrendeli a gyermek visszatérését a szüleihez.

Bármelyik szülő saját maga képviselheti a 14 év alatti gyermekét, a 14 és 18 év közötti gyermek jogügyleteihez

pedig csak akkor adhatja beleegyezését, ha az szolgálja legjobban a gyermek érdekét.

A kiskorú gyermek ingatlan és ingó vagyonának – a romlandó áruk kivételével – elidegenítése, zálogjoggal való megterhelése vagy általában a vagyontárgyakkal való rendelkezés csak a szokásos tartózkodási helyük szerinti kerületi bíróság engedélyével és akkor lehetséges, ha ez a gyermek érdekében szükséges vagy elengedhetetlen. Kiskorú gyermek által adott ajándék, joglemondás, kölcsönzés, és más személy tartozásának záloggal, jelzáloggal vagy garanciavállalással történő biztosítása semmis és érvénytelen.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

Ha a szülő magatartása veszélyezteti a gyermek személyét, nevelését, egészségét vagy a vagyonát, a kerületi bíróság saját kezdeményezésére, illetve a másik szülő vagy az ügyész kérelmére megteszi a gyermek érdekét legjobban szolgáló szükséges intézkedéseket, és szükség esetén gondoskodik a gyermek megfelelő elhelyezéséről.

Ezekre az intézkedésekre akkor is sor kerül, ha a szülő tartós testi vagy mentális betegsége, illetve hosszan tartó távolléte miatt vagy más objektív okból nem képes a szülői jogainak gyakorlására. A szülő az alábbi különösen súlyos esetekben fosztható meg a szülői jogaitól: ha a szülő nem gondoskodik a gyermekről és tartósan, alapos ok nélkül nem fizeti a gyermektartást, vagy ha a szülő szakintézményben helyezte el a gyermeket, és a gyermek elvitelére kapott határidőt követő hat hónapon belül nem jelentkezett a gyermekért.

A szülői jogok megszüntetésére vonatkozó eljárást a kerületi bíróság saját kezdeményezésére, illetve a másik szülő vagy az ügyész kérelmére indítja el. A szülői jogok korlátozásával vagy megszüntetésével kapcsolatos ügyekben a bíróság minden esetben rendelkezik a szülők és a gyermekek közötti személyes kapcsolatokra vonatkozó intézkedésekről is.

A bíróság új körülmények felmerülése esetén vagy a szülő kérelmére visszaállíthatja a szülői jogokat.

A bíróság hivatalból tájékoztatja a szülő lakóhelye szerinti helyhatóságot a szülői jogok megszüntetéséről vagy az ezt követő visszaállításáról annak érdekében, hogy a 14 és 18 év közötti kiskorú részére gondnokot, illetve a 14 év alatti kiskorú részére gyámot rendeljenek ki.

A Szociális Jóléti Igazgatóság kérelmére a bíróság elrendelheti, hogy a gyermeket a családon kívül helyezték el, ha a szülei meghaltak, ismeretlenek, megfosztották őket szülői jogaiktól, korlátozottan gyakorolhatják szülői jogukat, vagy ha – akár objektív okok miatt, akár alapos ok nélkül – tartósan nem gondoskodnak a gyermekről, illetve ha a gyermek családon belüli erőszak áldozata és a testi, szellemi, erkölcsi, értelmi vagy szociális fejlődése súlyosan veszélyeztetett. A gyermeket szociális intézetben vagy nevelőcsaládnál helyezik el, a gyermekek védelméről szóló 1996. évi hágai egyezmény 11. cikke szerinti esetekben is.

A bíróság elrendelheti a gyermek rokonoknál, nevelőcsaládnál vagy szakintézményben történő elhelyezését. A bíróság végzésének kihirdetéséig a gyermek aktuális lakcíme szerint illetékes Szociális Jóléti Igazgatóság ideiglenes elhelyezési igazgatási eljárás alá vonja a gyermeket.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

Ha az együtt élő szülők nem értenek egyet a szülői jogokkal kapcsolatos kérdésekben, a jogvita a kerületi bíróság elé kerül, ahol meghallgatják a szülőket és szükség esetén a gyermeket is. A bíróság ítélete ellen az általános szabályok szerint lehet fellebbezéssel élni.

Ha a szülők nem élnek együtt, és nem jutnak egyetértésre abban, kit illessen meg a gyermek felügyelete, a jogvitát a gyermek szokásos tartózkodási helye szerint illetékes kerületi bíróság dönti el, a 10. életévét már betöltött gyermek esetében a gyermek meghallgatása után. A bíróság ítélete ellen az általános szabályok szerint lehet fellebbezéssel élni.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A szülők köthetnek bíróságon kívüli megállapodást a szülői jogok biztosítása és azok gyakorlása tárgyában, valamint a szülői jogokkal nem rendelkező szülővel való kapcsolattartás szabályairól, de ezeknek a megállapodásoknak nincsen jogilag kötelező ereje. A bíróságon kívüli megállapodás lététől függetlenül bármelyik szülő bírósághoz fordulhat a szülői jogok vagy a gyermekkel való kapcsolattartás kérdésében, és a bíróság – a bíróságon kívüli megállapodástól függetlenül – dönt arról, hogy az adott időponttól hogyan kell gyakorolni a szülői jogokat. Ugyanezt a jogi keretet kell alkalmazni a gyermek azon szülővel való kapcsolattartására, akinek nincs felügyeleti joga és nem él együtt a gyermekkel.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

A közvetítésről szóló törvény szerint a családi ügyeket érintő vitákban lehetséges a közvetítés igénybevétele, de a szülői jogokkal kapcsolatban kötött megállapodás csak akkor lesz jogilag kötelező, ha azt a polgári eljárásról szóló törvénykönyvvel összhangban kifejezetten jóváhagyja a bíróság.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A bíró a bíróság elé kerülő bármely kérdésben dönthet, beleértve azt is, hol legyen a gyermek szokásos tartózkodási helye, melyik szülő gyakorolja a szülői jogokat, milyen rendszert alakítanak ki a gyermek és a másik szülő közötti kapcsolattartásra, továbbá ideértve a szülő láthatási/kapcsolattartási jogát, a gyermektartás-fizetési kötelezettséget, az iskola kiválasztását, a gyermek nevét stb. Lásd a 3. és 4. kérdésekre adott válaszokat.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

Általában a szülői jogokat gyakorló szülő dönt a gyermek mindennapi életével kapcsolatos kérdésekben, ideértve például, hogy a gyermek milyen iskolába fog járni. Van néhány olyan kérdés, amelyben mindkét szülő beleegyezésére szükség van, például ha a gyermek részére személyazonosító okmányt állítanak ki, vagy ha a gyermek elhagyja az ország területét (tekintet nélkül az utazás hosszára és céljára, ideértve a nyaralást is).

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

Ha a szülők nem laknak együtt, a bíróság köteles rendelkezni arról, melyik szülő rendelkezik a szülői jogokkal, és hogyan történik a másik szülővel való kapcsolattartás. A fentiek sérelme nélkül a szülők előtt korlátozás nélkül nyitva áll az a lehetőség, hogy a bíróságon kötött megállapodás keretében szélesebb körben, a szokásos gyakorlatnál részletesebben rendezzék a gyermek és a másik szülő közötti kapcsolattartást. A joggyakorlat szerint és a házassági ügyekben bevett gyakorlat alapján a gyermek szokásosan havonta kettő vagy több munkaszüneti napot, az iskolai szünet alatt pedig meghatározott számú hetet tölt a másik szülővel.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani,

melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

Az illetékes bíróság az alperes szokásos tartózkodási helye szerinti kerületi bíróság. Ha a kérelem gyermektartási igényhez kapcsolódik, a kérelmező az ő szokásos tartózkodási helye szerinti bírósághoz is benyújthatja kérelmét.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

A szülői jogokkal kapcsolatos ügyekben az általános eljárási szabályok irányadók.

Ha a kérdést házasság felbontására irányuló, folyamatban lévő ügy keretében vizsgálják, a szülők kérhetik a bíróságtól ideiglenes intézkedés meghozatalát a gyermek feletti szülői jogok gyakorlása, illetve a másik szülővel való kapcsolattartás szabályozása tárgyában.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

Az ügyben érintett felek a költségmentességről szóló törvény alapján a költségmentességre vonatkozó általános szabályok és feltételek szerint folyamodhatnak költségmentességért.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

A kerületi bíróság határozatai a döntés kézhezvételétől számított két héten belül a járásbíróságon fellebbezhetőek meg az általános szabályok szerint.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A bíróság ítéleteit a polgári eljárásról szóló törvénykönyvvel összhangban hajtják végre. A törvénykönyv kifejezetten rendelkezik bizonyos cselekmények végrehajtására vonatkozó kötelezettségekről vagy tilalmakról, valamint a gyermek átadásának kötelezettségéről. Az ítélet végrehajtását a kérelmező választása szerinti állami vagy magánvégrehajtó végzi.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

Az alkalmazandó jogszabály a házassági jogi ügyekben és a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben a joghatóságról és az ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet és a polgári eljárásról szóló törvénykönyv 621. cikke (a 2007. július 24. óta hatályos formában).

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

Az alkalmazandó jogszabály a házassági jogi ügyekben és a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben a joghatóságról és az ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet és a polgári eljárásról szóló törvénykönyv 622. cikke (a 2007. július 24. óta hatályos formában).

Általános illetékessége annak a körzeti bíróságnak van, amelynek illetékességi területén a másik fél szokásos

tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy ha az utóbbinak nincs állandó lakcíme Bulgáriában, akkor az a bíróság, amelynek illetékességi területén az érintett fél szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, illetve ha az érintett fél nem rendelkezik Bulgáriában szokásos tartózkodási hellyel, akkor a Szófia Városi Bíróság.

A Szófia Városi Bírósághoz kell benyújtani a külföldi bíróság által hozott ítélet vagy más külföldi hatóság határozatának elismerésére és végrehajtására irányuló kérelmet, ha annak tárgya a szülői jogok gyakorlása vagy a gyermek jogellenes elvitele esetén a szülői jogok gyakorlásának helyreállítása, összhangban a gyermekek feletti felügyeleti jogot érintő határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a felügyeleti viszonyok helyreállításáról szóló, 1980. évi európai egyezményrel, amelynek megkötésére 1980. május 20-án került sor Luxemburgban (és amelyet Bulgária törvényben erősített meg; Állami Közlöny (SG) 21. sz., 2003 [SG 104. sz., 2003] [a továbbiakban: luxemburgi egyezmény]). A bíróság az igazságügyi minisztérium vagy a kérelmező, valamint a külföldi ítélet vagy határozat felei és az ügyész részvételével nyilvános ülést tart. A bíróság a gyermek aktuális lakcíme szerinti helyhatóság Szociális Jóléti Igazgatóságának kérelmére meghallgatja a gyermeket. A külföldi ítélet vagy határozat elismerésére és végrehajtására irányuló eljárás felfüggesztésére a következő körülmények fennállása esetén kerül sor: a vita érdemében bírósági eljárás van folyamatban, és ez az ügy az adott ítélet vagy határozat kibocsátásának államában lefolytatott eljárást követően indult. Ugyanez az eljárás az irányadó, ha a szülői jogok gyakorlásának tárgyában egy másik ítélet vagy határozat bolgár bíróság általi elismerése és/vagy végrehajtása van folyamatban. Az adott bíróságot haladéktalanul értesíteni kell, és a bírónak az értesítéstől számított egy hónapon belül határozatot kell hoznia.

A bíróság ítéletét a kérelem benyújtásának időpontját követő egy hónapon belül ki kell bocsátani. Fellebbezés a Szófia Városi Bíróságnál lehetséges, amelynek az ítélete jogerős.

Az eljárást a gyermek elvitelét követően hozott határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó kérelmekre is alkalmazni kell, ha a határozat szerint az elvétel jogellenes volt. A luxemburgi egyezményben részes másik államban kibocsátott határozat elismerését és végrehajtását a 8. és a 9. cikk alapján akkor utasítják el, ha teljesülnek az egyezmény 10. cikkének (1) bekezdésében meghatározott követelmények, és annyiban hagyják jóvá, amennyiben a határozat az elfogadásának államában végrehajtható. Ugyanezt az eljárást kell alkalmazni a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló egyezmény hatálya alá tartozó esetekre.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

A szülő-gyermek kapcsolatot a szokásos tartózkodási helyük államának jogszabályai szabályozzák. Ha a szülő és a gyermek nem rendelkezik közös szokásos tartózkodási hellyel, kapcsolatukat a gyermek szokásos tartózkodási helyének vagy állampolgárságának állama szerinti jogszabályok szabályozzák, attól függően, hogy melyik a kedvezőbb a gyermek számára. Gyámsági és gondnoksági ügyekben annak az államnak a jogát kell alkalmazni, amelyben a gyámság vagy gondnokság alatt álló személy szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik. A gyámság vagy gondnokság alatt álló személy és a gyám vagy gondnok közötti kapcsolatra azok a jogszabályok irányadók, amelyek a személy gyámság vagy gondnokság alá helyezése idején voltak alkalmazandók.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.



Last update: 15/12/2020

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott

információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.